

Laki varastetuista tai laittomasti maastaviedyistä kulttuuriesineistä tehdyn Unidroit'n yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja yleissopimuksen soveltamisesta N:o 877/ 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yleissopimuksen voimaansaattaminen

Varastetuista tai laittomasti maasta viedyistä kulttuuriesineistä Roomassa 24 päivänä kesäkuuta 1995 tehdyn Unidroit'n yleissopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Euroopan talousalueen valtion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttaminen Suomessa olevan ja toisen Euroopan talousalueen valtion alueelta laittomasti viedyn kulttuuriesineen palauttamiseen sovelletaan tämän lain sijasta Euroopan talousalueen valtion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta annetun lain (1276/1994) säännöksiä, siltä osin kuin ne koskevat tässä laissa säänneltyjä kysymyksiä.

3 §

Varastetun kulttuuriesineen omistajan suoja

Varastetulla kulttuuriesineellä tarkoitetaan tässä laissa yleissopimuksen 2 artiklassa tarkoitettua kulttuuriesinettä, joka on joutunut pois omistajan hallinnasta varkauden, ryöstön, kiristyksen, kavalluksen tai muun näihin verrattavan rikoksen johdosta taikka jonka joku on saanut laittomasti haltuunsa irrottamisen, kaivamisen tai muinaisesineen löydön kautta, siitä riippumatta, missä esine oli sijainnut.

Varastetun kulttuuriesineen omistajan suojasta, esineen palauttamisesta omistajalleen ja menettelystä palauttamista koskevassa asiassa on voimassa, mitä 1 §:ssä mainitun yleissopimuksen 3, 4 ja 8 artiklassa on määrätty. Mitä omistajasta on säädetty, on vastaavasti sovellettava myös siihen, jolla panttioikeuden, käyttöoikeuden tai muun oikeuden nojalla on oikeus pitää esinettä hallinnassaan.

4 §

Varastetun kulttuuriesineen palauttamisesta sopimusvaltiossa annetun päätöksen tunnustaminen ja täytäntöönpano Suomessa

Vieraan valtion tuomioistuimen antama päätös varastetun kulttuuriesineen palauttamisesta on tunnustettava ja pantava täytäntöön Suomessa, jos siitä on erikseen säädetty tai sovittu.

5 §

Vilpittömässä mielessä olevan oikeudenhaltijan oikeus korvaukseen

Kun varastettu kulttuuriesine määrätään palautettavaksi omistajalleen, on sillä, joka on vilpittömässä mielessä saanut omistusoikeuden, panttioikeuden, käyttöoikeuden tai muun oikeuden varastettuun kulttuuriesineeseen, oikeus saada esineen palauttamisen ja oikeutensa menettämisen johdosta kohtuullinen korvaus yleissopimuksen 4 artiklan mukaisesti.

Jos korvauksen määrä asiassa muutoin sovellettavan lain mukaan olisi alhaisempi kuin yleissopimuksen 4 artiklan mukaan tai jos omistajalla sanotun lain mukaan olisi oikeus saada esine korvauksetta palautetuksi on tätä noudatettava.

6 §

Laittomasti maasta viedyn kulttuuriesineen haltijan oikeus korvaukseen

Sillä, joka esineen laittoman maastaviennin jälkeen on saanut omistusoikeuden tai muun oikeuden laittomasti maasta vietyyn kulttuuriesineeseen, on oikeus saada esineen palauttamista vaatineelta sopimusvaltiolta kohtuullinen korvaus yleissopimuksen 6 artiklan mukaisesti esineen palauttamisesta mahdollisesta aiheutuvasta vahingosta ja haitasta, jos hän ei omistusoikeuden tai muun oikeuden saadessaan tiennyt eikä voida kohtuudella katsoa pitäneenkään tietää, että esine oli viety laittomasti sopimusvaltion alueelta.

7 §

Oikeuspaikka laittomasti maasta viedyn kulttuuriesineen palauttamista koskevassa asiassa

Hakemuksen laittomasti maasta viedyn kulttuuriesineen palauttamisesta käsittelee se käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä esine on tai jonka tuomiopiirissä hakijan vastapuolella on asuinpaikka tai kotipaikka taikka jossa asian käsittely muutoin sopivasti käy päinsä.

8 §

Keskusviranomainen

Oikeusministeriön tehtävänä on yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa:

- 1) ottaa vastaan 1 §:ssä mainitun yleissopimuksen nojalla tehdyt toisen sopimusvaltion alueelta laittomasti vietyjä kulttuuriesineitä koskevat pyynnöt ja toimittaa ne toimivaltaiselle käräjäoikeudelle;
- 2) antaa toisen sopimusvaltion alueelta laittomasti vietyjä kulttuuriesineitä koskevaa muuta oikeusapua;
- 3) lähettää Suomesta laittomasti vietyjä kulttuuriesineitä koskevat pyynnöt toisen valtion tuomioistuimelle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle;
- 4) ryhtyä tämän lain 1 §:ssä mainitun yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin.

9 §

Turvaamistoimet

Laittomasti toisen valtion alueelta viedyn kulttuuriesineen palauttamisen turvaamiseksi 7 §:ssä tarkoitettu käräjäoikeus voi määrätä esineen takavarikkoon tai ryhtyä muihin turvaamistoimiin siten kuin oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa säädetään.

Turvaamistointa koskevan hakemuksen voi tehdä oikeusministeriö taikka se valtio, josta esine on viety laittomasti. Turvaamistoimi raukeaa, jos 7 §:ssä tarkoitettua hakemusta ei ole tehty kahden kuukauden kuluessa turvaamistoimen määräämistä koskevan päätöksen antamisesta.

10 §

Laittomasti maasta vietyjen kulttuuriesineiden palauttaminen muuhun kuin yleissopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon

Asetuksella voidaan säätää, että kulttuuriesine, joka on laittomasti viety sellaisen kulttuuriomaisuuden luvattoman tuonnin, viennin ja omistusoikeuden siirron kieltämiseksi ja ehkäisemiseksi tehdyn yleissopimuksen (SopS) sopimuspuolena olevan valtion alueelta, joka ei ole tämän sopimuksen sopimuspuoli, palautetaan asianomaiseen valtioon siten kuin tässä laissa säädetään.

11 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain soveltamisesta ja täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tämän lain säännöksiä ei sovelleta kulttuuriesineisiin, jotka on varastettu ennen tämän lain voimaantuloa eikä laittomasti maasta vietyjen kulttuuriesineiden palauttamiseen, jos esine on viety laittomasti toisesta sopimusvaltiosta ennen kuin yleissopimus on tullut voimaan kyseisen sopimusvaltion ja Suomen välillä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Annettu Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 1999.